

## Charakteristika predátorských časopisů a jak se jim bránit

Bohužel s nástupem otevřeného přístupu k vědeckému poznání, se také rozšířilo množství podvodných vydavatelů, kteří se snaží na tomto přístupu finančně obohatit. Podvodné / pseudovědecké časopisy nebo celé kolekce časopisů jednoho vydavatele, případně vědecké konference jsou založeny primárně k vybírání autorských poplatků a vytváření zisku. Pro tyto časopisy a vydavatele se vžil název "**predátorské časopisy / predátorští vydavatelé**" (scam OA journals). Celkově tak dochází ke snižování věrohodnosti publikovaných článků, protože u predátorských časopisů je absence spolehlivého recenzního řízení (peer review) a publikované výsledky jsou tak často nekvalitní. Vědec, který publikuje v takovýchto časopisech, dehonestuje nejenom sebe, ale i celou svou instituci<sup>1</sup>.

Navíc je zřejmé, že bez důkladného kvalitativního posouzení odborné hodnoty článků a při dostatečné, často vzájemné, citovanosti jednotlivých publikací (systémem nekvalita podporuje nekvalitu) může brzy nastat problém rozeznat dobrou vědu od špatné a poctivého vědce od nepoctivého<sup>2</sup>. Přes přísná kritéria velkých renomovaných společností mohou predátorské časopisy brzy proniknout do světových uznávaných databází v rámci Web of Science (Thomson Reuters) nebo SCOPUS (Elsevier). To se již dokonce v malé míře děje a dále to vytváří nepřehlednou situaci.

### Co je pro predátorské časopisy charakteristické?

- Žádné či fiktivní recenzní řízení („Review in 3 weeks, Publishing in 72 hours“...)
- Téměř žádné překážky k publikování (práce nízké úrovně)
- Nedodržování publikačních standardů
- Minimální přínos pro sdílení vědeckých poznatků
- Orientace na poplatek
- Agresivní praktiky získávání příspěvků (emailové pozvánky k publikování v časopise či účasti na konferenci jako key-note speaker)
- Parazitování na jménech prestižních časopisů, zavádějící názvy časopisů a konferencí - přehozené pořadí slov v názvu časopisu, velmi podobná a zaměnitelná zkratka názvu časopis (př. 2), rozšíření názvu renomovaného časopisu (např. přidání člen: *Journal of...* versus *The journal of...*) apod.
- Parazitování na známých jménech (uvedení známých vědců v redakčních radách bez jejich vědomí)
- Zcela stejná redakční rada pro více než jeden časopis z různých oborů daného vydavatele
- Nejisté sídlo vydavatele (neexistující adresa, jen P.O.BOX)
- Neexistující nebo jen obecný emailový kontakt na redakci (kontaktní formulář, obecný emailový účet, př. gmail.com apod.)
- Uváděné fiktivní hodnoty různých hodnotících faktorů, v jejichž názvu zavádějícím způsobem používají slovní spojení „Impact Factor“ (např.: "*Global Impact Factor*", "*Universal Impact Factor*")

---

<sup>1</sup> Postoj MU k tzv. predátorským vydavatelům a odborným časopisům. *Masarykova univerzita* [online]. 2016-01-07 [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://vyzkum.rect.muni.cz/cs/grantova-agentura-mu/aktuality/detail?id=88137>.

<sup>2</sup> Podrobnější informace k tématu můžete najít v tomto článku: BOHANNON, John. Who's Afraid of Peer Review? *Science* [online]. ISSN 1095-9203, 2013 vol. 342 (6154), p.60-65. Dostupné z: <http://www.sciencemag.org/content/342/6154/60.full>.

dobrých časopisů. Nicméně, je třeba vyhybat se časopisům a nakladatelstvím, které autorům slibují příliš snadné podmínky pro publikování prací a tím poškozují jejich akademickou kariéru a snižují hodnotu jejich práce<sup>5</sup>.

Příklad např. časopis: **Journal of Hematology and Thromboembolic Diseases** (<http://www.esciencecentral.org/journals/haematology-thromboembolic-diseases.php>) vs. **International Journal of Hematology** (<http://www.springer.com/medicine/internal/journal/12185>) – rozdíl je často patrný už na první pohled, nekvalitně vypracované stránky s minimem údajů, nekvalitní fotografie apod.

**Predátorské časopisy – jak zjistit, zda je časopis, ve kterém publikujeme, seriózní? A zabránit tak poškození měření kvality a efektivity výzkumu?**

- časopisy, které mají uvedený IF, lze najít v databázích Web of Science, zkontrolovat i zda jsou uvedeny v databázích SCOPUS či ERIH (European Reference Index For The Humanities)
- kontrola ISSN v registru ROAD
- nahlédnutí do seznamu potenciálních predátorských časopisů a vydavatelů: Beall's list
- využití různých služeb na webu: Think. Check. Submit, u časopisů v režimu Open Access Directory of Open Access Journals
- český zdroj – vedazije.cz

**Jakmile si vědecký pracovník není jistý, má možnost kontaktovat knihovnu o radu a konzultaci.**

**Kontakt: Mgr. Veronika Kopečná – [veronika.kopecna@upol.cz](mailto:veronika.kopecna@upol.cz)  
585 632 951  
[www.knihovna.upol.cz](http://www.knihovna.upol.cz)**

**V Olomouci 1. 2. 2016  
Mgr. Veronika Kopečná**

---

<sup>5</sup> Publikační standardy na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. *FSS UK* [online]. 2015-12-09 [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.fsv.cuni.cz/FSVTEMP-1849.html>.